

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Ing. Petrem Šuránkem ve věci

žalobce: **I. Z., narozen X**
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 9. 2018, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 17. 9. 2018, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou osobně u zdejšího soudu dne 21. 11. 2018, domáhá zrušení rozhodnutí žalované ze dne 17. 9. 2018, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaná zamítla jeho námitky proti svému rozhodnutí ze dne 3. 5. 2018, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), jímž byl žalobci ode dne 5. 1. 2018 přiznán starobní důchod ve výši 8 459 Kč měsíčně.
2. Žalobce v žalobě nesouhlasí s přiznáním starobního důchodu po krácení tzv. teoretické výše důchodu, když podle Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení ze dne 29. 10. 1992, publikované sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 228/1993 Sb. (dále jen „Smlouva o sociálním zabezpečení“), nedosáhl na potřebnou dobu pojištění v ČR. Žalobce v prvé řadě namítá, že žalovaná při výkladu čl. 20 odst. 2 Smlouvy o sociálním zabezpečení postupovala pouze formálně, aniž by zohlednila veškerá důležitá kritéria, která měla být užita pro výklad pojmu „trvalý pobyt“ podle zákona i

koordinačních pravidel. Výklad žalované je dle žalobce v rozporu se zákonem a obecnými zásadami, kterými se řídí pravidla pro koordinaci sociálních systémů obsažená v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění nařízení č. 2017/492 (dále jen „nařízení č. 883/2004“). Žalovaná vyložila pojem „trvalý pobyt“ v případě žalobce jen na základě evidenčního kritéria a pominula další důležitá kritéria odpovídající zákonným znakům tohoto pojmu, jakož i principům aplikovaným na analogické situace u Soudního dvora EU. Žalobce poukazuje na definici „trvalého pobytu“ podle § 3 odst. 2 zákona č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů (dále jen „zákon o hlášení a evidenci pobytu občanů“), který platil v době rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky (dále jen „ČSFR“). Podle tohoto zákona je trvalým pobytem pobyt v místě stálého bydliště občana, tj. zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Žalobce tvrdí, že ve smyslu § 3 odst. 2 zákona o hlášení a evidenci pobytu občanů měl trvalý pobyt ke dni 31. 12. 1992 v objektu domu č. p. X v ulici K. M. v N., v družstevním bytě, který mu byl přidělen jako stabilizační byt pro zaměstnance jeho zaměstnavatelem, Ú. j. f. Č. v Ř. u P. (dále jen „Ú.“). V tomto místě má žalobce své stálé bydliště, rodinu, byt i nedaleké zaměstnání (Ú.) nepřetržitě již více než 27 let, a to včetně doby před rozdělením ČSFR. Žalobce současně poukazuje na kritéria, která jsou podle koordinačních pravidel mezi členskými státy EU analogicky aplikována – na zásadu *lex loci laboris* a zásadu určení bydliště, kde je podle Soudního dvora EU rozhodující obvyklé bydliště a místo, kde se nachází obvyklý střed zájmu dotyčné osoby. Žalobce poukazuje na názor Soudního dvora (zejm. ve věci C-90/97 *Swaddling*), že kritéria pro určení bydliště se použijí pokaždé, je-li nutno určit místo bydliště určité osoby, i když tato kritéria nejsou jednoznačná, přičemž se jedná zejména o tato kritéria: rodinná situace, délka a nepřetržitost přítomnosti v bytě, situace s ohledem na zaměstnání, situace týkající se bydlení, zejména nakolik je toto bydlení trvalé, důvody přestěhování a záměr, jak se jeví ze všech okolností. Tato kritéria nejsou vyčerpávající, použijí se podle okolností. Žalobce proto žádá o posouzení věci s ohledem na širší pracovní souvislosti a jeho rodinnou a bytovou situaci, jakož i s ohledem na to, že registrace (hlášení) pobytu podle zákona o hlášení a evidenci pobytu občanů nezpůsobovala vznik či zánik trvalého pobytu a představovala pouze evidenční úkon.

3. Žalobce dále poukazuje na osobní listy důchodového pojištění (dále jen „OLDP“), podle nichž se doby pojištění žalobce v ČR a na Slovensku překrývají od 29. 1. 1993 do 4. 1. 2018. V napadeném rozhodnutí žalovaná odůvodňuje svůj postup mimo jiné tím, že *„česká doba pojištění má přednost před překrývající se slovenskou dobou pojištění při posuzování nároku a výše českého starobního důchodu“*. S tím ale žalobce nesouhlasí a poukazuje na to, že je od 17. 6. 1985 dodnes zaměstnán na plný pracovní úvazek v Ú.. Na Slovensku mu bylo zároveň vydáno živnostenské oprávnění, na základě kterého tam vykonává od 29. 1. 1993 až dodnes jako osoba samostatně výdělečně činná (dále jen „OSVČ“). V této souvislosti se žalobce dovolává ustanovení čl. 14c písm. b) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 o aplikaci soustav sociálního zabezpečení na osoby zaměstnané, samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství (dále jen „nařízení č. 1408/71“) a odst. 15 přílohy VII tohoto nařízení, na čl. 15 odst. 1 písm. a) poslední větu nařízení Rady (EHS) č. 574/72, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 1408/71, (dále jen „nařízení č. 574/72“), na čl. 87 odst. 8 nařízení č. 883/2004, čl. 93 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 883/2004, ve znění nařízení č. 2017/492 (dále jen „nařízení č. 987/2009“) a konečně na čl. 52 odst. 1 písm. b) bod i) a čl. 54 odst. 1 nařízení č. 883/2004, z nichž podle

něj plyne, že žalovaná pochybila, když nepřihlédla i ke slovenským dobám pojištění, ačkoli se překrývají s českými dobami pojištění. Obdobně i slovenská strana má dle názoru žalobce provést výpočet výše starobního důchodu podle čl. 52 odst. 1 písm. b) nařízení č. 883/2004, neboť poměrná dávka starobního důchodu žalobce na Slovensku je vyšší než nezávislá dávka vypočtená podle slovenských předpisů. Současně má být při tomto výpočtu přihlédnuto i k dobám pojištění žalobce získaným v českém systému pojištění uvedeným ve slovenském OLDP ze 17. dubna 2018.

4. Posledním žalobním bodem žalobce namítá, že ke své žádosti o starobní důchod doložil potvrzení č. 207 o své pracovní činnosti ve S. ú. j. v. (dále jen „S.“) v D. u M., dokládající, že v době od 26. 3. 1987 do 25. 6. 1991 pracoval na základě pracovní smlouvy v S. na pozici (staršího) vědeckého pracovníka (dále jen „potvrzení ze dne 19. 12. 2016“), a potvrzení o výši svých hrubých příjmů v R. (dále jen „potvrzení ze dne 12. 1. 2017“), ze kterých mu byl v uvedeném období vyplácen funkční plat od jeho zaměstnavatele S., z něhož byly odváděny daně. Pod tabulkou v potvrzení ze dne 12. 1. 2017 je přitom uvedeno, že do příjmů nejsou zahrnuty platby jednorázového a kompenzačního charakteru a že S. hradil pojistné odvody z fondu výplat bez dodatečného poskytování přídavků zaměstnancům ve státě, ze kterého pocházejí. Žalobce žalované i slovenské straně vytýká, že s r. stranou v předmětné věci vůbec nekomunikovaly, a zároveň nesouhlasí se závěrem žalované, že by jeho hrubý funkční plat z R. měl být „přídavkem zahraniční služby, popřípadě jiným příplatkem nebo zvýšením platu poskytovaným k úhradě zvýšených výdajů v zahraničí“. Zvláštní přídavek, zařizovací příplatek a zvýhodnění při přepočtu devizových úspor byly předmětem separátních smluv uzavíraných dle zásad schválených usnesením předsednictva vlády ČSSR ze dne 2. 6. 1977, č. 131, a pokynů pro postup organizací při provádění tohoto usnesení (FMF č. j. III/23.300/85 ze dne 29. 12. 1985), které s hrubým platem žalobce uvedeným v potvrzení ze dne 12. 1. 2017 nemají nic společného. Uvedené sumy představují tu část hrubého funkčního platu žalobce, který mu náležel na základě pracovní smlouvy v S. a ze kterého byly placeny i pojistné odvody. Žalobce má proto nárok na alikvótní důchodovou dávku, která by měla být vyřízena žalovanou na základě bilaterálních smluv buďto přímo, anebo zprostředkovaně přes slovenskou stranu.
5. Žalovaná ve vyjádření zejména odkázala na čl. 15 Správního ujednání o provádění Smlouvy o sociálním zabezpečení ze dne 8. 1. 1993, publikovaného sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 117/2002 Sb. m. s. (dále jen „Správní ujednání“), dle kterého se sídlem zaměstnavatele rozumí adresa zapsaná jako sídlo v obchodním rejstříku. Není-li tato uvedena, postupuje se podle čl. 20 odst. 2 Smlouvy o sociálním zabezpečení. Žalobce byl ke dni 31. 12. 1992 zaměstnán v Ú., který v uvedené době nebyl zapsán v obchodním rejstříku. V této době měl žalobce trvalý pobyt na území SR. Podle výpisu z ISZR-CIS (informačního systému základních registrů – Cizineckého informačního systému) ze dne 23. 11. 2017 pak měl žalobce skutečný pobyt na ulici 28. října 1143 v N. od 11. 3. 1996 a povolení k pobytu od 1. 7. 2004. Žalovaná dále uvedla, že žalobce je od 17. 6. 1985 zaměstnán v Ú. a na Slovensku od 29. 1. 1993 vykonává samostatnou výdělečnou činnost. Tuto dobu pojištění a příjmy dosažené ze samostatné výdělečné činnosti mu pro přiznání důchodu zhodnotí slovenský nositel důchodového pojištění. Cizí doby pojištění se započítávají, když se nekryjí s dobami pojištění ve státě instituce, která o přiznání důchodu rozhoduje. Žalovaná má tedy za to, že nepochybila, když nepřihlédla ke slovenským dobám pojištění za období důchodového pojištění žalobce v ČR. Pokud jde o činnost žalobce v S., na dotaz žalované Ú. odpověděl, že hrubé výdělky uvedené na evidenčních listech důchodového pojištění (dále jen „ELDP“) jsou pouze z příjmů žalobce pobíraných

v ČR. Žalobce tedy byl od 26. 3. 1987 do 25. 6. 1991 pracovníkem v zahraničí přiděleným k výkonu činnosti pro Ú. mimo území ČSSR podle ustanovení § 43 vyhlášky č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení (dále jen „vyhláška č. 149/1988 Sb.“). Za hrubý výdělek pracovníka v zahraničí se podle této vyhlášky považoval hrubý funkční plat, který mu náležel podle příslušné mzdové úpravy po dobu jeho činnosti v zahraničí, s tím, že přírůstek zahraniční služby, popřípadě jiný příplatek nebo zvýšení platu poskytované k úhradě zvláštních výdajů v zahraničí, se do hrubého výdělku nezapočítával. Po dobu vyslání žalobce jeho tehdejší zaměstnavatel (Ú.) vyplácel žalobci hrubý funkční plat, přičemž příjmy, které byly žalobci vypláceny v zahraničí, nelze do jeho hrubých výdělků vyplacených jeho zaměstnavatelem v Československu podle citované vyhlášky započítat.

6. V replice žalobce zejména uvedl, že tvrzení žalované, že měl mít skutečný pobyt v N. až od 11. 3. 1996, neodpovídá skutečnosti. Žalobce k tomuto předkládá oznámení S. N. ze dne 6. 11. 1985 a ze dne 4. 7. 1991, dokládající, že již tehdy trvale bydlel na území ČR. Žalobce také rozporuje tvrzení žalované, že měl povolení k pobytu na uvedené adrese až od 1. 7. 2004, a k tomu předkládá potvrzení Policie ČR ze dne 23. 8. 2002 dokazující, že žalobci byl na území ČR povolen pobyt již od 11. 3. 1996. Předtím byl žalobce v důsledku zániku ČSFR nucen nejprve vyřídit formality spojené s volbou státního občanství pro něj samotného a pro jeho rodinu. Pokud jde o tvrzení žalované o nemožnosti přihlídnutí k souběžným dobám pojištění na Slovensku, ve vztahu k období před 1. 5. 2010, tj. před účinností nařízení č. 883/2004, žalobce se žalovanou nesouhlasí. V této době byl žalobce pojištěn povinně jak v ČR, tak i na Slovensku na základě čl. 14c písm. b) nařízení č. 1408/71 a odst. 15 jeho přílohy VII. V té době bylo účinné i nařízení č. 574/72, přičemž podle jeho čl. 15 odst. 1 písm. a) věty poslední měla v případech uvedených v čl. 14c písm. b) nařízení č. 1408/71 brát žalovaná v úvahu pro přiznání dávek rovněž doby pojištění získané v rámci povinného systému pojištění podle právních předpisů dotčených členských států, které se překrývají. V této souvislosti měla žalovaná uplatnit přechodná ustanovení nařízení č. 883/2004, konkrétně jeho čl. 87 odst. 2, což neučinila. Pokud jde o příjmy z R., žalobce upozornil na to, že pod tabulkou potvrzení ze dne 12. 1. 2017 je poznámka, že do uvedených příjmů nejsou zahrnuty platby jednorázového a kompenzačního charakteru a že zaměstnavatel (S.) hradil pojistné odvody z fondu výplat bez dodatečného poskytování přídatku zaměstnancům ve státě, odkud pocházejí.
7. V duplice žalovaná zejména uvedla, že přihlíдела k dobám pojištění na Slovensku, neboť je sečetla s dobami pojištění v ČR, a tak vznikl nárok žalobce na starobní důchod, což uvedla i v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žalovaná přiznala žalobci dílčeny český starobní důchod vycházející ze 48 roků odpracované celkové doby pojištění s tím, že dílčení odpovídá poměru délky pojištění získané v ČR k celkové době pojištění získané v ČR a na Slovensku. Ze slovenských příjmů bude žalobci vypočítán důchod na Slovensku. Není možné, aby mu byl jeden příjem započítán do více důchodů. Příjmy vyplácené žalobci v R., resp. v bývalém S. s., nelze do žalobcových hrubých výdělků započítat, a to dle vyhlášky č. 149/1988 Sb. Žalovaná vycházela z hrubých výdělků žalobce potvrzených Ú. tak, jak je uvedeno v ELDP ze dne 13. 6. 2000 a zapsáno v OLDP ze dne 26. 3. 2018.
8. Poté, co soud ověřil, že žaloba je včasná a jsou splněny i další procesní podmínky, se zabýval předmětnou věcí, přičemž dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, popř. že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného

rozhodnutí, nemá oporu ve spisovém materiálu a vyžaduje rozsáhlé doplnění (§ 76 odst. 2 s. ř. s.).

9. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce, občan Slovenské republiky, dne 27. 9. 2017 požádal u žalované žádost o přiznání starobního důchodu, a to ode dne 5. 1. 2018.
10. Z výpisu z ISZR – CIS žalovaná zjistila, že žalobce je občanem Slovenské republiky s trvalým pobytem na adrese 28. října 1143, 277 11 N., s tím, že povolení k pobytu má od 1. 7. 2004 a jeho skutečný pobyt je evidován od 11. 3. 1996.
11. Ve spisu jsou dále založeny kopie ELDP týkající se žalobce a dokládající pojištěné doby důchodového pojištění a příjmy žalobce za dobu trvání jeho výdělečné činnosti, resp. náhradní doby pojištění. Z nich mj. vyplývá, že za rok 1987 bylo žalobci započteno 365 dnů s hrubým výdělkem 32 298 Kčs, za rok 1988 366 dnů s hrubým výdělkem 30 240 Kčs, za rok 1989 365 dnů s hrubým výdělkem 30 240 Kčs, za rok 1990 365 dnů s hrubým výdělkem 30 240 Kčs a za rok 1991 365 dnů s hrubým výdělkem 37 243 Kčs.
12. Z osvědčení E207 vystaveného dne 27. 9. 2017 OSSZ M. dále vyplývá, že žalobce získal pojistné doby mj. v ČR z titulu zaměstnání u Ú. v době od 17. 6. 1985 až dosud a současně na Slovensku jako OSVČ v době od 29. 1. 1993 až dosud.
13. Z potvrzení Československé akademie věd ze dne 30. 6. 1989 dále vyplývá, že žalobce coby pracovník Ú. byl od 26. 3. 1987 vyslán k dlouhodobému pracovnímu pobytu do S.. Žalobce také předložil listiny v r. jazyce vystavené S., a to (vedle průvodního dopisu) potvrzení ze dne 19. 12. 2016 o tom, že žalobce pracoval v S. v době od 26. 3. 1987 do 25. 6. 1991, a potvrzení ze dne 12. 1. 2017, v němž jsou specifikovány měsíční výdělky žalobce za období činnosti u S. a v závěru jsou připojeny poznámky, že do příjmů nejsou zahrnuty platby jednorázového a kompenzačního charakteru a že S. hradil pojistné odvody z fondu výplat bez dodatečného poskytování přídavků zaměstnancům ve státě, ze kterého pocházejí.
14. V návaznosti na ústní jednání, při němž žalobce namítal, že jeho zaměstnavatel měl ke dni rozdělení ČSFR sídlo v ČR, žalovaná dne 27. 4. 2018 žalobci sdělila, že Ú. nebyl k rozhodnému datu zapsán v obchodním rejstříku, proto se postupuje podle čl. 20 odst. 2 Smlouvy o sociálním zabezpečení. Žalobce přitom měl k 31. 12. 1992 trvalý pobyt na Slovensku, proto je ke zhodnocení doby zaměstnání žalobce příslušná Sociální pojišťovna v B..
15. Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 3. 5. 2018 byl žalobci s odkazem na § 29 odst. 1 písm. i) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném od 1. 9. 2018 (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), a s přihlédnutím k článkům 6 a 52 odst. 1 písm. b) nařízení č. 883/2004, přiznán ode dne 5. 1. 2018 starobní důchod ve výši 8 459 Kč měsíčně, s tím, že pro výši důchodu byla započtena doba pojištění 9 135 dnů v českém důchodovém systému a 8 464 dnů ve slovenském důchodovém systému. V rozhodnutí byl dále popsán způsob výpočtu důchodu žalobce s ohledem na poměr délky uvedených dob (dílčení), přičemž součástí rozhodnutí byl OLDP žalobce, z něhož vyplývala evidence pojistných dob až do 31. 12. 1992 v režimu slovenského důchodového pojištění coby dob zaměstnání, event. náhradních dob pojištění.
16. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí námitky, v nichž uvedl, že nebyla zohledněna výše jeho příjmů z R. dosažených v rozhodném období, ke kterým žalobce doložil písemné potvrzení. S r. stranou přitom nekomunikovala ani žalovaná, ani Sociální

pojišťovna v B., proti jejímuž rozhodnutí ze dne 17. 4. 2018, jímž byl žalobci přiznán metodou dílčení s odkazem na čl. 52 odst. 1 písm. b) a odst. 4 nařízení č. 883/2004 starobní důchod ve výši 375,70 €, námitky rovněž míří. Připomenul, že doložil potvrzení o výši příjmů z R. od S. z let 1987 – 1991, kam byl vyslán svým zaměstnavatelem, a žádal o zohlednění těchto příjmů v mezistátním důchodovém řízení.

17. V reakci na žalobcovy námitky požádala žalovaná Ú. o vysvětlení, z jakých částek byly vypočteny hrubé výdělků žalobce od března 1987 do června 1991. Ú. k tomu dne 27. 8. 2018 sdělil, že doložené částky byly vypočteny z hrubých výdělků zaměstnance pobíraných pouze z příjmů z ČR.
18. Následně žalovaná napadeným rozhodnutím ze dne 17. 9. 2018 zamítla námitky žalobce a potvrdila prvostupňové rozhodnutí. V odůvodnění zejména uvedla, že výpočet českého starobního důchodu byl proveden v souladu s českými právními předpisy a nařízením č. 883/2004. S odkazem na čl. 20 odst. 1 Smlouvy o sociálním zabezpečení a přílohu II k nařízení č. 883/2004 žalovaná uvedla, že veškerou dobu zaměstnání získanou do 31. 12. 1992 považuje v souladu s formulářem E205SK Sociální pojišťovny v B. za slovenskou dobu pojištění. Při hodnocení slovenské doby pojištění žalovaná vycházela právě z uvedeného formuláře, z něž vyplynulo, že v období 1. 1. 1996 – 4. 1. 2018 se překrývají slovenské a české doby pojištění. V tomto období měla při posuzování nároku a výše českého starobního důchodu podle žalované česká doba pojištění před slovenskou přednost. Ohledně příjmů žalobce v letech 1987 – 1991 od S. žalovaná odkázala na vyhlášku č. 149/1988 Sb. a na sdělení Ú. ze dne 27. 8. 2018. Započtení zmiňovaných příjmů v zahraničí bránilo ustanovení § 43 odst. 5 vyhlášky č. 149/1988 Sb., neboť se jednalo o příjmy poskytované ke zvýšení žalobcova platu na úhradu zvýšených výdajů v zahraničí. Citované rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 27. 9. 2018.
19. Podle § 1 ústavního zákona č. 542/1992 Sb., o zániku ČSFR, zanikla uplynutím dne 31. 12. 1992 ČSFR, jejímiž nástupnickými státy se staly Česká republika a Slovenská republika.
20. Podle čl. 6 písm. a) nařízení č. 1408/71 nahrazovalo toto nařízení s výhradou článků 7, 8 a čl. 46 odst. 4 v rámci osobní a věcné působnosti ustanovení jakékoli úmluvy o sociálním zabezpečení zavazující buď výhradně dva, nebo více členských států.
21. Podle čl. 7 odst. 2 písm. c) nařízení č. 1408/71 zůstala bez ohledu na ustanovení čl. 6 použitelná určitá ustanovení úmluv o sociálním zabezpečení uzavřených členskými státy přede dnem použitelnosti tohoto nařízení, pokud jsou pro příjemce výhodnější nebo pokud vznikla na základě zvláštních historických okolností a jejich účinek je časově omezen a pokud jsou tato ustanovení uvedena v příloze III. Dle oddílu A bodu 9 této přílohy se jedná o články 12, 20 a 33 Smlouvy o sociálním zabezpečení.
22. Nařízení č. 1408/71 bylo zrušeno nařízením č. 883/2004, které, byť až na základě svého později novelizovaného znění, také zachovalo v platnosti články 12, 20 a 33 Smlouvy o sociálním zabezpečení, a to ve své příloze II, na níž odkazuje ustanovení čl. 8 odst. 1 tohoto nařízení obdobným způsobem jako výše citovaný čl. 7 odst. 2 písm. c) nařízení č. 1408/71.
23. Podle čl. 20 odst. 1 Smlouvy o sociálním zabezpečení se doby zabezpečení získané přede dnem rozdělení ČSFR považují za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl zaměstnavatel občana sídlo ke dni rozdělení ČSFR nebo naposledy před tímto dnem.
24. Podle čl. 15 odst. 1 Správního ujednání se sídlem zaměstnavatele rozumí adresa, která je jako sídlo zapsána v obchodním rejstříku. Je-li zaměstnavatelem fyzická osoba, je sídlem

adresa, která je v obchodním rejstříku uvedena jako místo podnikání; je-li zaměstnavatelem odštěpný závod nebo jiná organizační složka zapsaná v obchodním rejstříku, rozumí se sídlem zaměstnavatele adresa tohoto odštěpného závodu nebo organizační složky.

25. Podle § 27 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2000, platilo, že obchodní rejstřík je veřejný seznam, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje týkající se podnikatelů, popřípadě jiných osob, o nichž to stanoví zvláštní zákon.
26. Podle čl. 15 odst. 2 Správního ujednání platí, že není-li adresa zaměstnavatele v obchodním rejstříku uvedena (např. některé podniky zřízené přímo zákonem), postupuje se podle článku 20 odst. 2 Smlouvy.
27. Podle čl. 20 odst. 2 Smlouvy o sociálním zabezpečení platí, že pokud občan neměl ke dni rozdělení ČSFR nebo naposledy před tímto dnem zaměstnavatele se sídlem na území ČSFR, považují se doby zabezpečení získané před tímto dnem za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl občan trvalý pobyt ke dni rozdělení ČSFR nebo naposledy před tímto dnem.
28. Podle § 1 zákona o hlášení a evidenci pobytu občanů byla účelem zákona úprava a zabezpečení řádného a včasného hlášení a evidence pobytu československých státních občanů na území tehdejší Československé socialistické republiky.
29. Podle § 4 odst. 1 zákona o hlášení a evidenci pobytu občanů musel být k trvalému pobytu hlášen každý občan, a to v téže době pouze v jednom místě. Dle § 4 odst. 2 věty první tohoto zákona pak byli občané povinni, nebylo-li dále stanoveno jinak, hlásit ohlašovně místo a počátek trvalého pobytu nejpozději do tří pracovních dnů po ubytování.
30. Pokud jde o první ze žalobních bodů, týkající se otázky trvalého pobytu žalobce, soud nemůže přisvědčit žalobci argumentujícímu materiálním pojetím pojmu trvalý pobyt v unijním právu. Vzhledem k tomu, že nařízení č. 1408/71 i pozdější nařízení č. 883/2004 vylučují ze své působnosti otázku upravené mj. čl. 20 Smlouvy o sociálním zabezpečení, a tudíž se v daném rozsahu neaplikují, je namístě vykládat pojem „trvalý pobyt“ výhradně v souladu s právními řády stran této dvoustranné mezinárodní smlouvy (unijní právo, a tedy ani jeho zásady se v tomto rozsahu uplatní), a to s přihlédnutím k tomu, že v době sjednání mezinárodní smlouvy byly jedním státem s jedním právním systémem a jednotným chápáním právních pojmů užitých v textu Smlouvy o sociálním zabezpečení. Pokud jde přitom o institut trvalého pobytu, v rozhodné době platil zákon o hlášení a evidenci pobytu občanů, který doslova uváděl, že jeho účelem je „*úprava zabezpečení řádného a včasného hlášení a evidence pobytu československých státních občanů na území Československé socialistické republiky*“, přičemž k trvalému pobytu musel být hlášen každý občan, a to pouze na jednom místě s tím, že byl povinen hlásit ohlašovně místo a počátek trvalého pobytu nejpozději do tří dnů po ubytování. Pokud žalobce v této souvislosti odkazuje na ustanovení § 3 odst. 2 téhož zákona, které definuje trvalý pobyt jako „*pobyt v místě stálého bydliště občana, to je zpravidla v místě kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání*“, je třeba tuto definici vnímat v souladu se systematickou tehdejší právní úpravy a daného zákona. Tehdejší právní úprava zásadně tam, kde za kritérium označovala „trvalý pobyt“, rozuměla jím údaj evidovaný v evidenci pobytu občanů, tj. formální údaj, na rozdíl od případů, v nichž bylo jako hraniční určovatel stanoveno „bydliště“, jež bylo vykládáno jako místo, v němž se osoba zdržuje s úmyslem zde pobývat trvale, tj. v materiálním smyslu (srov. např. užívání těchto pojmů v časově blízkém usnesení Městského soudu

v Praze ze dne 13. 1. 1995, sp. zn. 14 Nc 857/94, publikovaném jako Rc 10/97 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu). Definice v § 3 odst. 2 zákona o hlášení a evidenci pobytu občanů tak navazovala na povinnost stanovenou v § 4 tohoto zákona a věcně definovala, jaké místo byl občan v příslušných lhůtách příslušnému orgánu, resp. s jakou faktickou změnou v pobytu občana byla spojena povinnost hlásit změnu pobytu. Nic však neměnila na tom, že hraniční určovatel v podobě „trvalého pobytu“ byl kritériem formálním a vycházel z údaje evidovaného v příslušné evidenci.

31. Od ustálené interpretační praxe přitom není namístě ustupovat ani v případě výkladu téhož pojmu ve Smlouvě o sociálním zabezpečení, neboť nelze přehlížet, že účelem této mezinárodní smlouvy bylo jak určení státu příslušného k přiznání důchodových dávek, tak také spravedlivé rozložení zátěže státních rozpočtů či veřejných fondů, z nichž je v tom kterém nástupnickém státě důchod vyplácen (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 9. 2012, sp. zn. II. ÚS 2524/10). S ohledem na rozdělení společného státu musela být (nejen) v systémech sociálního zabezpečení nastavena určitá, pokud možno jednoznačná pravidla, která jsou zachována i navzdory pozdějšímu vstupu obou nástupnických států ČSFR do EU. Takovým jednoznačným kritériem byl právě evidovaný trvalý pobyt, na rozdíl od materiálně chápáného pojmu bydliště, který může být s odstupem mnoha let v řadě případů obtížně prokazatelný. Zároveň je třeba respektovat, že při vyjednávání o nastavení kritérií rozložení zátěže mezi systémy sociálního pojištění nově vznikajících států nemohly smluvní strany logicky vycházet z údajů založených na materiálním pojmu bydliště, ale jen z evidovaných údajů o trvalém pobytu, které bylo možné jednoznačně kvantifikovat. I proto by bylo nelogické předpokládat, že smluvní strany při formulaci pravidla v čl. 20 odst. 2 Smlouvy o sociálním zabezpečení vycházely z bydliště faktického, a nikoliv evidovaného.
32. Soud si je přitom vědom, že pojem trvalého pobytu Ústavní soud ojediněle v minulosti vyložil i v materiálním smyslu, a to specificky v oblasti rehabilitačního zákonodárství, popř. v oblasti podmínek nabývání občanství (nálezy ze dne 12. 7. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 3/94, a ze dne 13. 9. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 9/94), sám však zmínil, že tento veřejnoprávní pojem by neměl být nosným pro soukromoprávní vztahy, popř. v této souvislosti podotkl, že ČR může v oblasti nabývání občanství postupovat nezávisle na Slovensku a jeho právní úpravě. Tyto principy však nelze aplikovat na výklad čl. 20 odst. 2 Smlouvy o sociálním zabezpečení, neboť ta představuje regulaci veřejnoprávní povahy, která musí být vykládána jednotně v obou nástupnických státech ČSFR. Uvedené závěry proto nelze na spornou otázku aplikovat.
33. Lze též dodat, že pokud by soud přistoupil na argumentaci žalobce, mohlo by to vést v řadě případů k jednostrannému zneužívání dřívějšího porušení právní povinnosti, jelikož o prokázání rozporu evidenčního stavu se skutečností by usilovala jen ta část osob porušujících ohlašovací povinnost, pro niž by to bylo výhodné, zatímco jiní by ze svého protiprávního jednání, resp. své nečinnosti mlčky těžili, aniž by měl příslušný stát reálnou možnost zjistit rozhodné skutečnosti. Žalobce v tomto případě pouze nese nepříznivé důsledky vyvolané tím, že dlouhodobě porušoval své povinnosti podle zákona o hlášení a evidenci pobytu občanů.
34. Pokud tedy žalobce argumentuje tím, že již před 31. 12. 1992 dlouhodobě pobýval v N. s úmyslem se tam trvale zdržovat a měl tam byt, rodinu i zaměstnání ve smyslu definice zakotvené v ustanovení § 3 odst. 2 zákona o hlášení a evidenci pobytu občanů, usvědčuje se tím pouze z porušení povinnosti stanovené v § 4 odst. 2 tohoto zákona, avšak nemůže

touto cestou prokázat, že by „trvalý pobyt“ ve smyslu čl. 20 odst. 2 Smlouvy o sociálním zabezpečení měl na jiném místě, než jaké naposledy příslušnému orgánu nahlásil. Mezi účastníky je přitom nesporné (byť samotný správní spis ani soudu dostupné evidence přímý důkaz v tomto směru neobsahují), že žalobce měl ke dni 31. 12. 1992 formálně trvalý pobyt hlášen na Slovensku a z tohoto údaje patrně také vycházela Sociální pojišťovna v B., pokud se uznala být příslušnou k výplatě starobního důchodu za pojištění doby získané žalobcem v době federace. Za daného stavu tedy soud považuje první žalobní bod za nedůvodný, přičemž další šetření evidenčního stavu prostřednictvím dotazu na Slovensko (příslušná data z registru obyvatel z doby společného státu byla mezi dnešní Českou republikou a Slovenskou republikou vypořádávána, resp. předávána, jak dosvědčuje např. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o společném využívání stanovených informačních a archivních fondů vzniklých z činnosti ministerstva vnitra v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti ze dne 29. 10. 1992 a na ni navazující prováděcí protokoly, takže historie žalobcova trvalého pobytu z uvedené doby není dostupná v základních registrech ČR a lze ji dovozovat z údajů Cizineckého informačního systému jen nepřímou) má za nadbytečné.

35. Ve vztahu k druhému žalobnímu bodu, který žalobce ve své replice fakticky zúžil na období před 1. 5. 2010, je třeba konstatovat, že čl. 87 odst. 8 nařízení č. 883/2004 stanoví, že jestliže v důsledku tohoto nařízení některá osoba podléhá právním předpisům jiného členského státu, než je stát určený v souladu s hlavou II nařízení č. 1408/71, použijí se na ni tyto právní předpisy tak dlouho, dokud se příslušná situace nezmění, a v každém případě maximálně deset let ode dne použitelnosti tohoto nařízení (tj. od 20. 5. 2004), pokud dotčená osoba nepožádá, aby se na ni vztahovaly právní předpisy podle tohoto nařízení. Tato žádost se předloží do tří měsíců ode dne použitelnosti tohoto nařízení příslušné instituci členského státu, jehož právní předpisy je třeba podle tohoto nařízení použít, pokud se na danou osobu vztahují právní předpisy tohoto členského státu ode dne použitelnosti tohoto nařízení. Pokud je žádost podána po uvedené lhůtě, dojde ke změně, pokud jde o použitelnost právních předpisů, prvním dnem následujícího měsíce.
36. Jak ovšem vyplývá z rozsudku Soudního dvora ve věci C-33/18 V., přechodné ustanovení čl. 87 odst. 8 nařízení č. 883/2004 se vztahuje jen na případy, v nichž by se nabytím účinnosti tohoto nařízení změnilo pro dotčenou osobu rozhodné právo, jímž se řídí její sociální zabezpečení, ale nikoliv na případy, v nichž podle dosavadní úpravy v nařízení č. 1408/71 podléhala souběžně dvěma právními řádům v oblasti sociálního zabezpečení. Počínaje nabytím účinků nařízení č. 883/2004 pro Českou republiku, tj. ode dne 1. 5. 2010, tak již právní úprava v nařízení č. 1408/71, stejně jako v nařízení č. 574/72 není pro daný případ relevantní. Protože žalobce požádal o přiznání starobního důchodu po 1. 5. 2010, bylo třeba jeho žádost posoudit postupem podle nařízení č. 883/2004 a nařízení č. 987/2009.
37. To však na druhou stranu neznamená, že by žalobce mohl přijít o část svých důchodových nároků založených právní úpravou obsaženou v ustanoveních čl. 14c písm. b) ve spojení s bodem 17 přílohy č. VII nařízení č. 1408/71, na základě níž do dne použitelnosti nařízení č. 883/2004 povinně podléhal současně dvěma právními řádům v oblasti sociálního zabezpečení a dvěma souběžným povinnostem odvádění příspěvků na sociální pojištění. V tomto směru totiž čl. 87 odst. 2 nařízení č. 883/2004 stanoví, že pro stanovení nároků získaných podle tohoto nařízení se berou v úvahu doby pojištění a případné doby zaměstnání, samostatné výdělečné činnosti nebo bydlení získané podle právních předpisů

členského státu přede dnem použitelnosti tohoto nařízení v dotyčném členském státě. Tímto ustanovením jsou tak zachovány nároky nabyté podle dosavadní právní úpravy. Pokud jde o jejich zhodnocení ve výši přiznaného důchodu, lze poukázat na následující ustanovení:

38. Podle čl. 52 odst. 1 písm. b) nařízení č. 883/2004 příslušná instituce vypočte výši náležející dávky výpočtem teoretické výše a následně skutečné výše dávky (poměrná dávka) takto:
- i) teoretická výše dávky se rovná dávce, *na* (pozn. soudu: toto slovo v českém překladu nařízení zjevně chybí) kterou by dotyčná osoba měla nárok, pokud by všechny doby pojištění nebo bydlení získané podle právních předpisů ostatních členských států byly získány ke dni přiznání dávky podle právních předpisů, které uplatňuje. Pokud podle těchto právních předpisů výše dávky nezávisí na délce získaných dob, považuje se uvedená výše za teoretickou výši;
 - ii) příslušná instituce pak stanoví skutečnou výši poměrné dávky tak, že použije na teoretickou výši poměr mezi délkou dob získaných před vznikem sociální události podle právních předpisů, které uplatňuje, a celkové délky dob získaných před vznikem sociální události podle právních předpisů všech dotčených členských států.
39. Podle čl. 56 odst. 1 písm. b) a c) nařízení č. 883/2004 se pro výpočet teoretické a poměrné výše uvedené v čl. 52 odst. 1 písm. b) použijí tato pravidla:
- b) postup pro přihlídnutí k souběhu dob je stanoven v prováděcím nařízení;
 - c) stanoví-li právní předpisy členského státu, že dávky mají být vypočítány na základě příjmů, příspěvků, základů příspěvků, zvýšení, výdělků, dalších částek nebo kombinace několika z nich (průměrné, poměrné, pevné nebo započtené), příslušná instituce:
 - i) určí základ pro výpočet dávek pouze na základě dob pojištění získaných podle právních předpisů, které uplatňuje,
 - ii) použije pro určení výše, která má být vypočtena podle získaných dob pojištění nebo bydlení a podle právních předpisů ostatních členských států, stejné prvky určené nebo zjištěné pro doby pojištění získané podle právních předpisů, které uplatňuje, (...).
40. Podle čl. 43 odst. 1 prováděcího nařízení č. 987/2009 se pro účely výpočtu teoretické výše a skutečné výše dávky v souladu s čl. 52 odst. 1 písm. b) základního nařízení použijí pravidla stanovená v čl. 12 odst. 3, 4, 5 a 6 prováděcího nařízení.
41. Podle čl. 12 nařízení č. 987/2009 platí, že pokud se doba pojištění nebo bydlení získaná v souladu s povinným pojištěním podle právních předpisů jednoho členského státu kryje s dobou dobrovolného nebo dobrovolného pokračujícího pojištění získanou podle právních předpisů jiného členského státu, vezme se v úvahu jen získaná doba povinného pojištění (odst. 3). Pokud se doba pojištění nebo bydlení, která je jiná než doba rovnocenná získaná podle právních předpisů jednoho členského státu, kryje s *rovnocennou* (pozn. soudu: toto slovo v českém překladu nařízení zjevně chybí, jak plyne ze srovnání s anglickým, slovenským i německým zněním nařízení) dobou získanou podle právních předpisů jiného členského státu, vezme se v úvahu jen doba jiná než doba rovnocenná (odst. 4). Jakoukoli dobu, která je považována za rovnocennou s dobou pojištění na základě právních předpisů dvou nebo více členských států, bere v úvahu pouze instituce členského státu, podle jehož právních předpisů byla dotyčná osoba před uvedenou dobou naposledy povinně pojištěna. V případě, že dotyčná osoba nebyla před uvedenou dobou povinně pojištěna podle

právních předpisů členského státu, posledně jmenovaná doba bude zohledněna institucí členského státu, podle jehož právních předpisů byla dotyčná osoba poprvé po uvedené době povinně pojištěna (odst. 5). Pokud není možné určit přesně období, ve kterém byly určité doby pojištění nebo bydlení podle právních předpisů jednoho členského státu získány, předpokládá se, že tyto doby pojištění nebo bydlení se nepřekrývají s dobami pojištění nebo bydlení získanými podle právních předpisů jiného členského státu a vezmou se přiměřeně v úvahu, pokud je to výhodné pro dotyčnou osobu (odst. 6).

42. V návaznosti na to pak podle čl. 43 odst. 2 nařízení č. 987/2009, neberou-li se v úvahu doby dobrovolného nebo dobrovolného pokračujícího pojištění podle čl. 12 odst. 3 prováděcího nařízení, vypočítá instituce členského státu, podle jehož právních předpisů byly tyto doby pojištění získány, částku odpovídající těmto dobám podle ustanovení právních předpisů používaných v tomto členském státě. Skutečná výše dávky vypočtená podle čl. 52 odst. 1 písm. b) základního nařízení se zvýší o částku odpovídající dobám dobrovolného nebo dobrovolného pokračujícího pojištění.
43. Z výše citovaných ustanovení vyplývá, že evropská právní úprava neobsahuje výslovné pravidlo, jakým způsobem započít souběžně povinně hrazené příspěvky do několika důchodových systémů členských států. Nařízení řeší souběh s dobrovolnými dobami pojištění nebo souběh náhradních dob pojištění (slovy nařízení dob rovnocenných) s dobou pojištění či s jinými náhradními dobami pojištění, neobsahuje však výslovné pravidlo pro překrývající se povinné doby pojištění ve dvou (či více) členských státech. Bohužel výslovnou právní úpravu neobsahovala ani dříve platná nařízení, ačkoliv sama možnost souběžné aplikace několika vnitrostátních právních řádů (byť jako výjimku) připouštěla – tehdejší právní úprava v čl. 47 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1408/71 a čl. 46 a čl. 15 odst. 1 písm. a) až c) nařízení č. 574/72 byla analogická shora citovaným ustanovením aktuálně platných nařízení. K dané otázce soud nenalezl ani žádná související rozhodnutí Soudního dvora EU, ani rozhodnutí Správní komise pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Je tedy třeba vyplnit výkladem tuto právní mezeru. Při dodržení principů konstrukce výpočtu výše důchodové dávky v nařízeních se přitom nabízí v zásadě jen jediné rozumné řešení spočívající v analogické aplikaci ustanovení čl. 12 odst. 3 ve spojení s čl. 43 odst. 2 nařízení č. 987/2009, tj. v nakládání s povinnými překrývajícími se dobami pojištění v různých členských státech shodně jako s případy dobrovolného hrazení příspěvků v jiném členském státě, než který byl v daném období nařízením č. 883/2004 určen jako příslušný. V takovém případě tedy příspěvky za překrývající se doby pojištění zaplacené v členském státě, který by, nebýt výjimky zakotvené v čl. 14c nařízení č. 1408/71, nebyl příslušný pro zhodnocení dob pojištění v daném období, zhodnotí výlučně tento stát, stejně, jako by se jednalo o dobrovolné příspěvky na sociální pojištění, tj. postupem podle čl. 43 odst. 2 nařízení č. 987/2009 *per analogiám*. To znamená, že tento stát po vypočtení dílčího důchodu postupem podle čl. 52 odst. 1 písm. b) nařízení č. 883/2004, do nějž povinné příspěvky v překrývajících se dobách pojištění hrazené na základě výjimky v čl. 14c nařízení č. 1408/71 nezapočte, k výslednému dílčímu důchodu připočte tzv. důchodeček odvozený z vyměřovacích základů, z nichž u něj bylo (jakožto v souběžně na základě výjimky v čl. 14c nařízení č. 1408/71 příslušném členském státě) uhrazeno pojistné.
44. Jak přitom plyne z vyjádření žalované, právě takto v případě žalobce postupovala, když v napadeném rozhodnutí konstatovala, že v době překryvu dob pojištění od 1. 1. 1996 do 4. 1. 2018 má při výpočtu výše českého (dílčího) starobního důchodu přednost česká doba

pojištění před překrývajícími se slovenskými dobami pojištění, a když ve vyjádření k nově se objevivší námitce žalobce v žalobě dodala, že překrývající se dobu pojištění a příjmy dosažené ze samostatné výdělečné činnosti žalobce na Slovensku mu zhodnotí Sociální pojišťovna v B. v rámci jeho slovenského důchodu. Soudu v této věci přitom nepřisluší hodnotit, zda tak skutečně slovenský nositel pojištění učinil, neboť to je záležitostí slovenských orgánů.

45. Naopak se nepoužije čl. 54 odst. 1 nařízení č. 883/2004, jež se žalobce dovolává, neboť ten upravuje případy souběhu nároků na dávky (např. použití pravidel omezujících možnost souběžného pobírání starobního a vdovského důchodu apod.), a nikoliv pravidlo pro souběh dob pojištění v několika členských státech. Za adekvátní postup soud nepovažuje ani postup spočívající ve dvojím (opakovaném) započtení sbíhající se povinné doby pojištění při výpočtu teoretického důchodu v každém z dotčených členských států ve smyslu čl. 52 odst. 1 písm. b) bodu i) nařízení č. 883/2004 s opakovaným přiřazením vnitrostátního vyměřovacího základu v tom kterém státě, poprvé podle bodu i) čl. 56 odst. 1 písm. c) nařízení č. 883/2004 a podruhé (resp. i v dalších případech v případě vícečetného povinného souběhu) na základě bodu ii) posledně jmenovaného ustanovení, neboť by to v konečném důsledku mohlo vést k nadhodnocení důchodových práv žalobce. Takto by totiž byla např. v ČR žalobci i přes dílčení důchodu opakovaně zhodnocena základní výměra důchodu a navíc by se jeho důchod počítal z mnohem delší, než skutečně dosažené doby pojištění, což by jej mohlo podstatně zvýhodňovat v důchodových systémech motivujících pojištěnce k odkládání uplatnění nároku na starobní důchod. Zároveň by taktový postup nadměrně přenášel zátěž z výplaty důchodových nároků na členský stát, který by, nebýt výjimky zakotvené v čl. 14c nařízení č. 1408/71, byl výlučně příslušný pro zhodnocení dob pojištění v daném období. Řešení, jímž by bylo k překrývajícím se povinným dobám pojištění dosaženým na Slovensku přihlédnuto v ČR i jinak než jen pro účely splnění podmínky minimální doby pojištění, konkrétně pak při výpočtu dílčího důchodu, čehož se žalobce druhým žalobním bodem domáhá, tak soud nepovažuje za souladné s principy právní úpravy v nařízení č. 883/2004. I druhý žalobní bod je proto nedůvodný.
46. Napadené rozhodnutí však neobstálo při přezkumu třetího žalobního bodu založeného na námitce nedostatečného zhodnocení příjmů dosažených žalobcem v době jeho vyslání do bývalého S. s.. Vypořádání tohoto žalobního bodu je přitom zčásti závislé na vypořádání v pořadí prvního žalobního bodu. V první řadě je třeba konstatovat, že pokud by doby pojištění v letech, kdy byl žalobce vyslán do S. s., byly českými dobami pojištění, byl by žalobní bod nepochybně důvodný.
47. Podle § 43 vyhlášky č. 149/1988 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 1992, platilo, že pracovníky v zahraničí jsou pracovníci československých organizací, kteří jsou československými občany a jsou přiděleni nebo přijati k výkonu činnosti pro tyto organizace mimo území Československé socialistické republiky (odst. 1). Za hrubý výdělek pracovníka v zahraničí se považuje hrubý funkční plat, který mu náležel podle příslušné mzdové úpravy po dobu jeho činnosti v zahraničí (odst. 2). Nenáleží-li pracovníku v zahraničí funkční plat nebo nebyl-li stanoven, považuje se za hrubý výdělek částka, kterou podle povahy jeho činnosti v zahraničí stanovil příslušný ústřední orgán v souladu se zásadami mzdových úprav pro pracovníky zahraniční služby (odst. 3). Přídavek zahraniční služby, popřípadě jiný příplatek nebo zvýšení platu poskytované k úhradě

zvýšených výdajů v zahraničí, se do hrubého výdělku podle odstavců 2 až 4 nezapočítává (odst. 5).

48. Žalovaná obdržela v průběhu správního řízení potvrzení v r. jazyce, z nichž vyplývá, že žalobce pobíral při svém zahraničním pobytu v R. příjmy, ze kterých byly odváděny příslušné částky do tamějšího systému sociálního zabezpečení, přičemž do uvedených příjmů nejsou zahrnuty platby jednorázového a kompenzačního charakteru. Žalovaná, aniž by blíže zkoumala charakter těchto příjmů, však bez dalšího dospěla k závěru, že v případě doložených výdělků v R. se jedná o „*zvýšení jeho platu poskytované k úhradě zvýšených výdajů v bývalém S. s.*“, které se podle § 43 odst. 5 vyhlášky č. 149/1988 Sb. nezapočítává do hrubého výdělku pracovníka v zahraničí. Přitom se žalovaná opřela pouze o sdělení Ú., že částky uvedené v jím předložených ELDP byly vypočteny z hrubých výdělků žalobce pobíraných pouze z příjmů z ČR.
49. K tomu soud uvádí, že úvaha žalované nemá oporu v soudu předloženém správním spise, přičemž i kdyby snad byly skutkové závěry žalované správné, neřeší veškeré takto žalobcem dokládané příjmy. V první řadě je nutno konstatovat, že vyhláška č. 149/1988 Sb. nabyla účinnosti až dne 1. 10. 1988. Žalobce však vykonával svou činnost a prokazuje výdělky v tehdejších S. s. již od března 1987, tedy v době dřívejší. Žalovaná přitom nevysvětlila, proč nepřihlédla k výdělkům za dobu předcházející nabytí účinnosti vyhlášky č. 149/1988 Sb. Za podstatnější nedostatek ve skutkovém zjištění a právním posouzení však soud považuje tu skutečnost, že ze samotného prohlášení Ú., že v předmetných letech vykázal žalobci hrubé výdělky z příjmů z ČR, ještě nic neplyne o samotné povaze příjmů, jež měl žalobce v předmetných letech obdržet od S.. V situaci, kdy S. dokonce výslovně uvedl, že jejich součástí nejsou platby jednorázového a kompenzačního charakteru, bylo třeba vysvětlit nebo doplněním spisu o doplňující dotazy na Ú., S. či r. nositele pojištění blíže prokázat povahu příjmů žalobce v S. s., tj. zda se jednalo o samostatné příjmy nezávislé na příjmech vyplácených žalobci v Československu nebo spíše o tytéž příjmy, které jsou zachyceny na ELDP předložených Ú., jež vyplácel žalobci po jejich odeslání Ú. do S. s. S. ve výši přepočtené z Kčs konkrétním směnným kurzem na r., popř. zda k takto přeposílaným výdělkům z Československa S. připočítával další dodatečné částky, v jaké výši a jaká byla jejich povaha (zda se jednalo např. o příplatky za odvedené přesčasové hodiny, odměny za vynikající výsledky či splnění zvláštních úkolů nebo právě jen doplatky k základnímu mzdovému tarifu na úhradu zvýšených výdajů v zahraničí, jak se domnívá žalovaná). Bez zjištění povahy těchto příjmů nebo přesvědčivého vysvětlení, proč jakékoliv příjmy vyplacené žalobci v té době v S. s. nemohly na základě konkrétní právní úpravy být zohledněny ve výpočtu českého dílčího důchodu, bylo by třeba považovat závěry žalované vyslovené v napadeném rozhodnutí za nepodložené či přinejmenším nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
50. Jak ovšem plyne z vypořádání prvního žalobního bodu, ve smyslu čl. 20 odst. 2 Smlouvy o sociálním zabezpečení jsou doby pojištění získané žalobcem před rokem 1993 slovenskými dobami pojištění. Přitom právě v tomto období se odehrálo vyslání žalobce do S. s.. Proto za přesné stanovení vyměřovacích základů ve sporném období by měla být odpovědná Sociální pojišťovna v B. a tyto vyměřovací základy by se v souladu s čl. 56 odst. 1 písm. c) bodu ii) nařízení č. 883/2004 neměly projevit ve výpočtu českého dílčího starobního důchodu žalobce, resp. ve výpočtu teoretické výše tohoto důchodu, od níž je jeho dílčí důchod odvozen, neboť jako vyměřovací základ za slovenské doby pojištění byla žalovaná povinna použít „*stejně prvky určené nebo zjištěné pro doby pojištění získané podle*

právních předpisů, které uplatňuje“, tj. vyměřovací základ odvozený výhradně od českých vyměřovacích dob. Skutečné vyměřovací základy týkající slovenských dob pojištění (včetně období vyslání do S. s.) měly být zohledněny pouze ve výpočtu teoretického důchodu žalobce Slovenskou pojišťovnou, z něž byl stanoven jeho dílčí důchod na Slovensku, přičemž na české doby pojištění naopak při tomto výpočtu měl být aplikován vyměřovací základ odvozený výhradně ze slovenských dob pojištění.

51. Z výpočtových podkladů v předloženém správním spise ovšem vyplývá, že žalovaná postupovala jinak, než stanoví nařízení č. 883/2004, jelikož při stanovení všeobecného vyměřovacího základu pro účely výpočtu teoretického důchodu žalobci započítala i za dobu společného státu (za slovenské doby pojištění) skutečně dosažené vyměřovací základy dle ELDP, a to včetně období let 1987 až 1991, kdy žalobce pracoval v S. s..
52. S přihlédnutím ke specifickým vztahům mezi ČR a Slovenskem, a to především ke skutečnosti, že v době před rokem 1993 byly vyměřovací základy důchodového pojištění nastaveny v obou zemích identicky, neboť v té době obě země sdílely společný federativní stát a používaly shodné právní předpisy v této oblasti, lze rozumět důvodům odchylného postupu žalované oproti postupu předepsaného v čl. 56 odst. 1 písm. c) bodu ii) nařízení č. 883/2004, neboť výpočet teoretické výše důchodu za pomoci vyměřovacích základů z dob pojištění, za něž odpovídá druhý ze států, v tomto výjimečném případě nevyžaduje aplikaci cizích právních předpisů. Pokud nevede prokazatelně k nižší hodnotě součtu dílčích důchodů z ČR a Slovenska než v případě striktního postupu podle nařízení č. 883/2004, není důvodu této odchylce od unijního práva ze strany soudu bránit, jelikož takový postup nemůže být na újmu žalobce a zároveň poskytuje přesnější výsledky než kalkulace s poměrně vágně definovanými vstupy v čl. 56 odst. 1 písm. c) bodu ii) nařízení č. 883/2004. Rubem takového postupu je však sdílení odpovědnosti za správně určené skutečné vyměřovací základy žalobce ve vztahu ke všem dobám pojištění získaným nejen v ČR, ale i na Slovensku. Důsledkem toho přitom výjimečně může být i aplikace slovenských právních předpisů, pokud by takto žalovaná postupovala i ve vztahu ke slovenským pojistným dobám získaným po 1. 1. 1993, nebo pokud je nutné (jako v tomto případě) zvažovat aplikaci mezinárodních smluv a v mezidobí došlo k divergentnímu vývoji v rozsahu či podobě mezinárodních smluvních závazků ČR a Slovenska. Tak tomu je právě ve vztahu k R. f., kde se vůči českým dobám pojištění aplikuje Smlouva mezi Českou republikou a R. f. o sociálním zabezpečení, publikovaná pod č. 57/2014 Sb. m. s., zatímco Slovensko patrně stále váže původní Dohoda mezi Československou republikou a S. s. s. r. o sociálním zabezpečení, publikovaná pod č. 116/1960 Sb., z jejichž ustanovení bude nutné vycházet při posouzení vyměřovacích základů za slovenské pojistné doby v letech 1987 až 1991 dotčené vysláním žalobce do S. s..
53. Jelikož tedy žalovaná použila k výpočtu vyměřovacích základů žalobce za slovenské doby pojištění v letech 1987 až 1991 skutečně vykázané vyměřovací základy, převzala na sebe při této odchylce od nařízení č. 883/2004 povinnost se též vypořádat s výší takto použitých vyměřovacích základů a s námitkami, které vůči nim žalobce uplatnil. Jak přitom soud vysvětlil již shora v odst. 49, žalovaná tento úkol nesplnila, neboť napadené rozhodnutí je v této otázce nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, přičemž žalovanou vyslovený závěr ani nemá podklad v obsahu správního spisu.
54. Byť tedy napadené rozhodnutí ve vztahu k prvnímu a druhému žalobnímu bodu obstálo, ve vztahu k poslednímu žalobnímu bodu jej soud shledal vadným ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a), resp. b) s. ř. s., v důsledku čehož byly splněny podmínky pro zrušení napadeného

rozhodnutí i bez nařízení jednání. V navazujícím řízení tak bude na žalované, aby znovu a důsledněji posoudila veškeré žalobcem dokládané skutečnosti týkající se jeho pracovního pobytu v tehdejší S. s. a ujasnila si původ, povahu a skladbu jím pobíraných výdělků, anebo aby vysvětlila, proč bez ohledu na jejich povahu nelze žalobci do vyměřovacího základu zahrnout jinou částku než tu, která mu byla vyplácena od Ú. (přičemž prověří pravdivost údajů v ELDP, pokud by byla zpochybněna podklady poskytnutými žalobcem). Alternativně žalované nic nebrání postupovat v souladu s čl. 56 odst. 1 písm. c) bodu ii) nařízení č. 883/2004 a vypočíst teoretický důchod žalobce výhradně za pomoci českých dob pojištění a od nich odvozených hodnot pro slovenské doby pojištění. Tento výpočet přitom bude muset provést v každém případě, aby ověřila, že v důsledku odchylného výpočtu oproti výpočtu předpokládanému nařízením nebude žalobce poškozen.

55. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalobci, který byl ve věci úspěšný, podle obsahu soudního spisu žádné podstatné náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 22. ledna 2020

Mgr. Ing. Petr Šuránek, v. r.
samosoudce